

Kutter ikke klimautslipp for enhver pris

MOBILUTSLIPP En naturlig oppfølging av klimaregnskapet vil være å se nærmere på forbruk av eksempelvis mobiltelefoner, som bidrar vesentlig til klimautslipp når de blir produsert. I Dhaka i Bangladesh jobber denne mannen og kvinnen med å plukke ut deler som kan gjenbrukes fra brukte mobiltelefoner. Foto: Alamy Stock Photo/Zakir Hossain Chowdhury

Klimahensyn må ikke stå i veien for foreningens formål, mener Håkon Skard og lover ikke heldigital spesialistutdanning.

TEKST

Per Halvorsen

PUBLISERT 1. desember 2020

EMNER Klima- og miljøpsykologi

Psykologforeningens sentralstyre vedtok i begynnelsen av november å bestille klimaregnskap – en oversikt over hvordan virksomheten påvirker klimaet omregnet i utslipp av CO₂-ekvivalenter. Vedtaket er forankret i landsmøtet 2019, der klimaspørsmål stod på dagsordenen, og der det ble vedtatt å opprette et eget klimautvalg.

Psykologpresident Håkon Skard sier vedtaket om klimaregnskapet er et uttrykk for at Psykologforeningen tar klimatrusselen på alvor.

– Klimaregnskapet vil gi oss en oversikt over foreningens samlede klimaavtrykk. Så blir det opp til foreningen selv å avgjøre hvilke tiltak vi skal iverksette for å gjøre avtrykket mindre, sier han til Psykologtidsskriftet.

Digitalisering av kurs

– *Kan digitaliseringen av møtevirksomhet og deler av spesialistutdanningen som følge av pandemien ha gitt foreningen et kjærkomment dytt i grønn retning?*

– Det kan tenkes, men det vil ikke være nå-situasjonen som er baseline for klimaregnskapet. Nå-situasjonen skapt av pandemien er jo ikke en ønsket situasjon. Klimaregnskapet kommer derfor til å ta utgangspunkt i en tilnærmet normalsituasjon, sier Skard.

Han sier at digitalisering av spesialistutdanningen har blitt diskutert over lang tid uavhengig av pandemien.

– Det viktigste hensynet er at kvaliteten på utdanningen er god. Pandemien har likevel utvilsomt satt fart på prosessen, sier han.

– *Hva skal til for at et klimaregnskap skal bli mer enn symbolsk grønnvasking av Psykologforeningen?*

– Vi er innstilt på å iverksette tiltak. Men ethvert tiltak må veies opp mot foreningens formål. Og da vil ikke hensynet til klimaet alltid trekke det lengste strået, sier Skard.

Han opplyser at det parallelt med klimaregnskapet skal utarbeides et formålsregnskap. Formålsregnskapet vil bli et referansepunkt når klimaregnskapet skal omsettes i tiltak.

Mobiltelefoner

Inntil i fjor var det begrenset bevissthet om klimaspørsmål i Psykologforeningen. Det fremgikk av et intervju med generalsekretær Ole Tunold i juliutgaven 2019. I intervjuet bekreftet Tunold at det ikke hadde stått en eneste klima- eller miljøsak på saklisten til sentralstyret i Psykologforeningen de siste ti årene.

LES OGSÅ

Psykologforeningen ingen spydspiss i klimakampen

Saker om klima og miljø har vært fraværende i Norsk psykologforenings øverste politiske organ de siste ti årene.

Seniorforsker Borgar Aamaas ved Cicero senter for klimaforskning sier at et reelt klimaregnskap bør se både på direkte og indirekte utslipp.

«– Digitalisering av spesialistutdanningen har pågått over lang tid uavhengig

av pandemien, men det er ikke sikkert hele utdanningen kan digitaliseres»

Håkon Skard

– Direkte utslipp dreier seg om virksomhetens eget utslipp av klimagasser her og nå (eksempelvis utslipp ved forbruk av fyringsolje). Indirekte utslipp skjer gjennom produksjon av forbruksvarer som eksempelvis mobiltelefoner og annet digitalt utstyr. Forbrenning av flybensin er direkte utslipp, men flyturen blir som regel kjøpt inn fra et flyselskap og kan regnes som indirekte utslipp, sier han.

Aamaas opplyser at det fins statistiske modeller som gjør at virksomheten kan regne ut hvordan klimaavtrykket påvirkes av forhold som strømforbruk og forbruk av metaller i produksjon av forbruksvarer.

Flyfri spesialistutdanning?

Hogne Nersund Larsen i Asplan Viak, som skal lage klimaregnskap for Psykologforeningen, ser en økende interesse for klimaregnskap i offentlig og privat sektor. Han ser det i sammenheng med at Norge har forpliktet seg til å kutte klimagassutslipp med 50 prosent innen 2030 for å bidra til å nå 2-, men aller helst 1,5-gradersmålet i Parisavtalen.

– Stadig flere føler ansvar for å ta sin del av jobben, sier han til Psykologtidsskriftet.

Nersund Larsen understreker at det er Psykologforeningens selv som må avgjøre hvilke konsekvenser klimaregnskapet vil få for foreningens drift. På generelt grunnlag sier han at virksomheter som Psykologforeningen ofte vil oppnå mest ved å gjøre noe med forbruk av reiser og varekjøp som PC-er og mobiltelefoner.

Han mener det vil være naturlig å trekke lærdom av erfaringer fra digitalisering av kursvirksomheten under pandemien.

– Hvor mye verdi går egentlig tapt om kursvirksomheten gjennomføres på Zoom? Går det an å tilby et tilnærmet flyfritt produkt? Slike spørsmål vil det være naturlig å stille seg når man skal sette seg ned og drøfte konkrete tiltak. Det samme gjelder systemer for behovsprøving og innkjøp av forbruksvarer som vi vet bidrar vesentlig til utslipp, sier han.

LES OGSÅ

Seier for klimaet på landsmøtet

- Som psykologer har vi et utvidet moralsk ansvar for å gi klimaspørsmål større oppmerksomhet i foreningen, sier Tommy Sotkajævi. På landsmøtets siste dag fikk han delegatene med på å etablere et eget klimautvalg.

Leder av Psykologforeningens klimautvalg, Tommy Sotkajærv, mener at både faglige hensyn og klimahensyn tilsier økt digitalisering av psykologenes spesialistutdanning.

– At folk må reise til sentrale strøk for å sitte på forelesninger, er sløsing både med CO2, penger og tid, og rammer de som er psykolog i distriktene. Samtidig er det viktig å huske på at noen spesialiseringer er bedre egnet for digitalisering enn andre, påpeker han.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 57, nummer 12, 2020, side 874-875

TEKST

Per Halvorsen, journalist